Akuuttitoimenpiteiden opetus Suomen lääketieteellisissä tiedekunnissa vuosina 1997 ja 2006

Niemi-Murola Leila [1], Helenius Ilkka [2], Turunen Juha Pekka [4] ja Remes Ville [3]

[1] Anestesiologian ja tehohoidon klinikka, HYKS, [2] Lasten ja nuorten sairaala, HYKS,
[4] Ortopedian ja traumatologian klinikka, HYKS, [3] Suomalainen Lääkäriseura Duodecim

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän seurantatutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, onko akuuttien toimenpiteiden käytännön opetuksessa tapahtunut edistystä vuosien 1997 ja 2006 välillä [1].

Aineisto

Kyselytutkimukseen osallistuivat maamme viiden yliopiston kuudennen eli valmistuvan vuosikurssin opiskelijat. Vuonna 1997 opetusohjelma oli kaikissa yliopistoissa perinteinen, vuonna 2006 Tampereella ja Turussa integroitu.

Menetelmät

Joulukuussa 1997 opiskelijoille lähetettiin paperikysely, tammikuussa 2006 sähköinen kysely. Vastausaktiivisuus oli 80,2 % vuonna 1997 ja 67.8 % vuonna 2006.

Kyselykaavakkeessa [1] oli taustatietojen lisäksi kysymykset aikuisen ja lapsen suoniyhteyden avaamisesta, valtimoverinäytteen otosta, elvytyksestä (nukke ja todellinen tilanne), naamariventilaatiosta, hätätrakeostomian tekemisestä sekä lapsen ja aikuisen intubaatiosta. Opiskelijoilta kysyttiin, tietävätkö he toimenpiteen teorian, ovatko suorittaneet toimenpiteen onnistuneesti (kurssilla, amanuenssina tai työssä), ovatko he suorittaneet sen yksin sekä arviota suoritettujen toimenpiteiden määrästä. Kaavakkeessa oli myös kysymykset harjoittelusta taitopajassa sekä tyytyväisyydestä toimenpide-opetuksen määrään ja laatuun. Tilastolliset vertailut laskettiin Kurskall-Wallis-testillä sekä Pearsonin korrelaation avulla.

Tulokset

Vuonna 1997 päivystystyötä teki 60,0 % opiskelijoista, vuonna 2006 osuus oli 82,5 %. Päivätyökokemus sairaalassa oli vastaavasti 25,0 % ja 70,0 %.

Teoriatiedon katsoi kumpanakin kyselyvuonna osaavansa kaikissa toimenpiteissä yli 95 % opiskelijoista. Tippakanyylin laitto aikuiselle oli ainoa toimenpide, jonka yli 90 % suoritti kurssilla ensi kerran. Elvytys taas oli toimenpiteistä se, joka yleisimmin suoritettiin ensimmäistä kertaa työelämässä (17,8 vs. 21,9 % opiskelijoista).

Onnistuneesti kysytyt toimenpiteet suorittaneiden määrät ovat nousseet selvästi. Vuonna 2006 yli 98,6 % valmistuvista opiskelijoista on onnistuneesti laittanut tippakanyylin aikuiselle, yli 90 % on ottanut valtimoverinäytteen, harjoitellut elvytystä nuken avulla sekä suorittanut naamariventilaation.

Tiedekuntien välille tuli merkitseviä eroja. Lapselle tippakanyylin oli laittanut Tampereella useampi kuin muissa tiedekunnissa (66,7 %, $p < 0{,}001$). Turussa lapsen intubaatio oli onnistuneesti suoritettu merkitsevästi useammin kuin muissa yliopistosairaaloissa (73,0 %, $p < 0{,}001$). Kuopiolaisilla oli kokemusta hätätrakeostomian laitosta useammin kuin muilla (16,7 %, $p < 0{,}001$). Helsinkiläiset intuboivat ensi kertaa kurssiaikana verrattuna muihin ($p < 0{,}001$), oululaiset taas amanuensseina ($p < 0{,}001$). Tamperelaiset opiskelijat olivat merkitsevästi muita tyytyväisempiä sekä toimenpideopetuksen määrään ($p < 0{,}001$) että laatuun ($p < 0{,}001$). Heistä 82,0 % katsoi, että taitopajaharjoittelun tulisi olla pakollista ennen potilaaseen koskemista ($p < 0{,}001$).

Johtopäätökset

Akuuttitoimenpiteiden käytännön opetuksen kehitys on suotuisaa, vaikka parantamisen varaa onkin. Tiedekuntien välillä on merkitseviä eroja, joita käytetty opetusohjelma ei selitä. ❐

Viitteet

1. Remes V. et al. Med Teach 2003; 25: 149–154